1 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
g
ދި ވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ
ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ
 ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު : 2014/HC-A/158
 އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:
* ނަން: ޢަލީ ޚާލިދު * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ދަފްތަރު ނަންބަރު 5105
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: 054248A*މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މއ.ޑަންކާހައުސް / ކ.މާލެ
 އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:
* ނަން: މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހ.ވެލާނާގެ /ކ.މާލެ
* އައިޑީ ކާޑުނަންބަރު: - * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ހ.ވެލާނާގެ/ ކ.މާލެ
 ރަޖިސްޓްރީ ތާރީޚް: 13 ޝަޢުބާން 1436 * ނިމުނު ތާރީޚް: 08 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1437
11 ޖޫން 17 2014 މާރޗް 2016
 އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ
 ނިންމެވި ކޯޓު : ސިވިލް ކޯޓު
 މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކުލީގެ ފައިސާ ހޯދުން
 ހުށަހެޅި ތާރީޚް: 19.12.2013 * ނިމުނު ތާރީޚް: 12.02.2014
 މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަ ނޑިޔާރު ޝު ޖާޢު ޢުޘްމާން ފަ ނޑިޔާ ރު ޢަބްދު اله ޙަމީދު ފަ ނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

2 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
 ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ :
މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ، އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ
ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުޞޫލަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި، ދަފްތަރު
ނަންބަރު 5105 / ކ.މާލެ، ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލިފައިވާ
ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީއެވެ.
 ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:
)1 އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާއަކީ،
ދަފްތަރު ނަންބަރު 5105 (މ.ލައިޓްޝެޑޯ) މާލެ ، ޢަލީ ޚާލިދު (ދިވެރި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު
ނަންބަރު A054248 (އާ ދެމެދު 29 ޖުލައި 2007 ދުވަހު މ.ގޯވިންޑްވިލާ (މ.ލައިޓްޝެޑޯ) ގައި ސްޓޫޑިއޯ
ހުރި ބައި ކުއްޔަށްދިނުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ މުއްދަތު 31 މާރޗް 2012 ގެ ނިޔަލަށް ހަމަވިއިރުވެސް ކުލީގެ
ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހި ނުދައްކައި 202,220/-ރ. (ދެލައްކަ ދެހާސް ދުއިސައްތަ ވިހިރުފިޔާ) އޮންނަކަމަށާއި،
ކުލި ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތުގައި ކުލި ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާގެ
ގޮތުގައި 409,394/39ރ. (ހަތަރު ލައްކަ ނުވަހާސް ތިންސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަތަރު ރުފިޔާ ތިރީސްނުވަ ލާރި)
އަރާފައިވާކަމަށާއި، އެކު ޖުމްލަ 611,614/39ރ. (ހަލައްކަ އެގާރަހާސް ހަސަ ތޭކަ ސާދަރުފިޔާ ތިރީސްނުވަ
ލާރި) އެކީ އެއްފަހަރާ ޝަރީޢަތް މެދުވެރިކޮށް ޢަލީ ޚާލިދުގެ އަތުން ލިބިގަތުމަށްޓަކައި ދަޢުލަތުން ދަޢުވާކުރުމުން
ބެލުނު މައްސަލައެއްކަމާއި،
އެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ "ދެންފަހެ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީ އާއި،
ދަފްތަރު ނަންބަރު: 5105 (މ.ލައިޓްޝެޑޯ) / މާލެ ޢަލީ ޚާލިދު (ދ.ރ ކާޑު ނަންބަރު: A054248 (އާ
ދެމެދު 29 ޖުލައި 2007 ވަނަ ދުވަހު މ.ގޯވިންޑްވިލާ (ލައިޓްޝެޑޯ) ގައި ސްޓޫޑިއޯ ހުރިބައި ކުއްޔަށްދިނުމަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

3 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
އެއްބަސްވެފައިވާ މުއްދަތު 31 މާރޗް 2012 ގެ ނިޔަލަށް ހަމަވިއިރުވެސް ކުލީގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހި
ނުދައްކައި 202,220/-ރ. (ދެލައްކަ ދެހާސް ދުއިސައްތަ ވިހިރުފިޔާ) އޮންނަކަމަށާއި، ކުލި ދައްކަންޖެހޭ
މުއްދަތުގައި ކުލި ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި
409,394/39ރ. (ހަތަރު ލައްކަ ނުވަހާސް ތިންސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަތަރު ރުފިޔާ ތިރީސްނުވަ ލާރި)
އަރާފައިވާކަމަށާއި، އެކު ޖުމްލަ 611,614/39ރ. (ހަލައްކަ އެގާރަހާސް ހަސަތޭކަ ސާދަރުފިޔާ ތިރީސްނުވަލާރި)
އެކީ އެއްފަހަރާ ޝަރީޢަތް މެދުވެރިކޮށް ޢަލީ ޚާލިދުގެ އަތުން ލިބިގަތުމަށްޓަކައި ދަޢުލަތުން ދަޢުވާކޮށްފައި
ވާހިނދު،
ދަޢުވާލިބޭ ޢަލީ ޚާލިދު ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކޮށް ދަޢުވާގެ ޚުލާސާގައިވާ ވާހަކަތަކަކީ ޙަޤީޤަތާ
ޚިލާފް ވާހަކަތަކެއްކަމުގައި ބުނެ ޢަލީ ޚާލިދު ދައްކަންޖެހޭ ކުލި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް
ދައްކަމުން ގެންގޮސްފައިވާނެ ކަމަށާއި، އެއިން އެއްވެސް ފަހަރަކު ކުލި ބަލައިގެންފައި ދޭ ރަސީދެއްނުދޭކަމަށާއި،
ބައެއް މަސްމަހު ކުލި ނުދައްކާކަމަށް ދަޢުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސްޓޭޓްމަންޓުގައިވާއިރު، އަދި އެގްރީމަންޓުގެ 05
ވަނަ މާއްދާގައި ކަ ނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގައި ކުލި ނުދައްކައިފިނަމަ ކުލި ބަލައިގަނެވޭނީ ޖޫރިމަނާއާ
އެކުގައިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮތްއިރު، ޖޫރިމަނާ ނުލައި ކުލި ބަލައިގެންފައިވާކަމުގައި ދަޢުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ
ސްޓޭޓްމަންޓުން ދައްކާ ކަމަށާއި، އަދި ޢަލީ ޚާލިދު ކުލި ދެއްކިއިރު ޖޫރިމަނާ ކޮށްފައިނުވާކަމަށާއި، އެއްވެސް
މަހެއްގެ ކުލި ނުދައްކާ ނޯންނާނެތީ މި ދަޢުވާއަކީ ޙައްޤުނޫން ދަޢުވާއެއްކަމަށް ކަ ނޑައަޅައި ދެއްވުމަށް އެދޭކަމަށް
ޢަލީ ޚާލިދު ބުނެފައިވާއިރު،
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރޭޜަރީއާއި، ޢަލީ ޚާލިދުއާ ދެމެދު 29 ޖުލައި 2007
ވަނަ ދުވަހު މ. ގޯވިންޑްވިލާ (މ. ލައިޓްޝެޑޯ) ގައި ސްޓޫޑިއޯ ހުރިބައި ކުއްޔަށްދިނުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާކަން
ދެފަރާތުގެ މެދުގައި ސޮއިކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމުން އެނގެންއޮންނަކަމާއި، އެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން
މ.ގޯވިންޑްވިލާ (މ.ލައިޓްޝެޑޯ) ގައި ސްޓޫޑިއޯ ހުރިބައި 01 އޯގަސްޓް 2007 އިން ފެށިގެން 31 މާރޗް
2012 އަށް މަހަކު 10,111/- (ދިހަހާސް އެއްސަތޭކަ އެގާރަ ރުފިޔާ) ގެ ކުއްޔަކަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް
ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ކުއްޔަށް ދީފައިވާކަން ދެފަރާތުން ސޮއިކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމުންނާއި، ދެފަރާތުގެ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

4 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
ބަހުން ޝަރީޢަތަށް އެނގެންއޮންނަކަމާއި،ކުލި ލިބުން ލަސްވެގެން 10 ޖެނުއަރީ 2010 އިން ފެށިގެން ޖޫރިމަނާ
އަރަމުން ދިޔުމުގެ ސަބަބުން 31 މާރޗް 2012 ގެ ނިޔަލަށް 409,394/39ރ. (ހަތަރު ލައްކަ ނުވަހާސް
ތިންސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަތަރު ރުފިޔާ ތިރީސްނުވަ ލާރި) ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި އަރާފައިވާކަން ދަޢުލަތުން
ހުށަހަޅާފައިވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ޢަލީ ޚާލިދު ކުލި ދެއްކިގޮތުގެ ސްޓޭޓްމަންޓުން
އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި އޯގަސްޓް 2010 އިން ފެށިގެން ކުލީގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހި ނުދައްކައި
202,220/-ރ. (ދެލައްކަ ދެހާސް ދުއިސައްތަ ވިހިރުފިޔާ) ވާކަން ބުނެވިދިޔަ ސްޓޭޓްމަންޓުން
އެނގެންއޮންނަކަމާއި، ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ ދަށުން ލާޒިމްވާކަންކަން ކުރަންވާނީ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޝަރުޠުތަކާ
އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތީން ކަމަށާއި، އެއާއި ޚިލާފަށް ޢަމަލުކުރެވޭނީ ކޮންޓްރެކްޓު ގެ އަނެއް ބައިވެރިޔާ ލުޔެއް
ދީފިނަމަކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެންއޮންނަ
ހިނދު، ކުލި ދައްކާފައިވާކަން އެނގޭނޭ އެއްވެސް ހެއްކެއް ޤަރީނާއެއް ޢަލީ ޚާލިދު ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައި
ނުވާހިނދު، އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް ކުލި ނުދައްކައިގެން ތަންހުސްކުރުމަށް ދަޢުލަތުން ޢަލީ
ޚާލިދު އަށް އަންގާފައި ނު ވުމަކީ ނުވަތަ ޖޫރިމަނާ ނުލައި ކުލި ބަލައިގަން ނަންނަމުން ދިއުމަކީ ޢަލީ ޚާލިދަ ށް
ދެވިފައިވާ ލުޔެއްކަމަށާއި، އަދި މި ޙާލަތުގައި ޢަލީ ޚާލިދު ދަޢުލަތަށް ދައްކަންޖެހޭ ކުލި ދައްކާފައިވާކަން
އަންގައިދޭ ހުއްޖަތަކަށް ނުވުމުގެ އިތުރުން ޖޫރިމަނާ ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު ދަޢުލަތުން ދޫކޮށްލިކަމުގެ ވެސް
ހުއްޖަތެއް ނޫންކަމާއި، އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މައްދާގައި ކުލި ނުދައްކާ ލަސްވާ ދުވަސްތަކަށް ޖޫރިމަނާ
ވާނެކަން އެނގެންއޮވެފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/HC-A/92 ޤަޟިއްޔާގައި ވެސް
ޖޫރިމަނާ ފައިސާ ނަގާދީފައިވާކަމާއި،
މ. ގޯވިންޑްވިލާ (މ. ލައިޓްޝެޑޯ) ގައި ސްޓޫޑިއޯ ހުރިބައި ކުއްޔަށް ދިނުމަށް
އެއްބަސްވެފައިވާ މުއްދަތު 31 މާރޗް 2012 ގެ ނިޔަލަށް ހަމަވިއިރުވެސް ކުލީގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހި
ނުދައްކައި އޮންނަ 202,220/-ރ. (ދެލައްކަ ދެހާސް ދުއިސައްތަ ވިހިރުފިޔާ) އާއި، ކުލި ދައްކަންޖެހޭ
މުއްދަތުގައި ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި އަރާފައިވާ
409,394/39ރ. (ހަތަރު ލައްކަ ނުވަހާސް ތިންސަތޭކަ ނުވަދިހަ ހަތަރު ރުފިޔާ ތިރީސްނުވަ ލާރި) އާ އެކު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

5 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
ޖުމްލަ 611,614/39ރ. (ހަލައްކަ އެގާރަހާސް ހަސަތޭކަ ސާދަރުފިޔާ ތިރީސްނުވަ ލާރި) އަކީ ޢަލީ ޚާލިދުގެ
ފަރާތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މި
ފައިސާ ދެއްކުމަށްޓަކައި މިއަދު 12 ފެބްރުއަރީ 2014 އިން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 06 ފެށިގެން (ހައެއް) މަސް
ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮންމެ މަހަކުވެސް މަދުވެގެން އެ މަހަކަށް ޖެހޭވަރު މި ކޯޓަށް ދައްކައި ޚަލާޞްކުރުމަށް ޢަލީ
"
ޚާލިދަށް އަންގައި ޙުކުމްކޮށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަން އިސްވެ ބުނެވުނު މައްސަލާގެ މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ
ރިޕޯޓަށް ބެލުމުން އެނގެންއޮންނަކަމެވެ.
)2 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމާ ފައިވަނީ
ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުޞޫލަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ދަފްތަރު ނަންބަރު 5105 / ކ.މާލެ، ޢަލީ ޚާލިދުގެ
ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރަމުން 02 (ދޭއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް، އެ ނުކުތާތަކާމެދު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.
 ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާ ދެމެދު 29
ޖުލައި 2007މ. ގައި ލިޔެ ސޮއިކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން މ. ގޯވިންޑްވިލާ (މ.ލައިޓްޝެޑޯ) ޢަލީ
ޚާލިދުއަށް ކުއްޔަށްދިނީ އެގޭގެ ވެރިފަރާތަށް އެ މިނިސްޓްރީން ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނެއް އަދާނުކޮށް އޮވެގެން އެ ލޯނު
އަދާކުރުމަށް ކަމަށްވެފައި، ކުލީގެ ގޮތުގައި ޢަލީ ޚާލިދު ދައްކަންޖެހޭކަމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ބުނާ އަދަދު
ޖެހިފައިނުވާކަން 6 ފެބްރުއަރީ 2014މ. ގައި ޢަލީ ޚާލިދު ޝަރީޢަތަށް ބަޔާނާއެކު ހުށަހެޅި (2011މ. ގެ
ޑިސެމްބަރު މަހުގެ ކުލި ދެއްކި) ރިސިޕްޓުން އެނގި ސާބިތުވާއިރު، އަދި އެތަނުގެ ކުލި އެ މިނިސްޓްރީއަށް ޢަލީ
ޚާލިދު ދައްކާފައިވާކަން އެ މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ޑިއުޑޭޓަށާއި ޕެއިޑްޑޭޓަށް ބެލުމުން އެނގި
ކަށަވަރުވާއިރު، ކުލި ދައްކާފައިވާކަން އެނގޭނެ އެއްވެސް ހެއްކެއް ޤަރީނާއެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށް ޝަރީޢަތް
ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާތަކުގެ 6 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިއޮތްއޮތުން ރަނގަޅު ނޫންކަމަށް
ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ .
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

6 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
 ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޢަމަލުކޮށްފައިވާގޮތަށް ބަލާއިރު ޖޫރިމަނާ
ނެގިދާނެކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި އޮތް ޙާލަތު ދައުލަތުން ދޫކޮށްފައިވާކަން ޤާނޫނީ ހަމަތަކުން ބެލެން އޮތްއިރު އެ
ޖޫރިމަނާ ނަގަން ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައެޅުން ރަނގަޅުނޫންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.
)3 މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި
ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށާއި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާއަށާއި، މި
މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ލި ޔެކިއުންތަކަށް ބަލާއިރު، އަންނަނިވި
ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.
(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ހުށަހެޅިފައިމިވާ މައްސަލާގައި ކަން ހިނގާދިޔަ ގޮތަށް ރިޢާޔަތްކުރިއިރު،
މ. ލައިޓްޝެޑޯ ސްޓޫޑިއޯ ހުރި ބައި ކުއްޔަށް ދޫކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީއާއި ދަފްތަރު ނަންބަރު 5105 / ކ.މާލެ، ޢަލީ ޚާލިދުއާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއްވެފައިވާކަން މިނިސްޓްރީ
އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީގެ ނަންބަރު 13-J/AGR/2007/8 މ. ލައިޓް ޝެޑޯގައި (ސުޓޫޑިއޯ ހުރި
ދެބުރި ޢިމާރާތް) ކުއްޔަށް ދޫކުރުމާބެހޭ އެއްބަސްވުމެއްވެފައިވާކަމާއި، ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމަކީ، މ. ލައިޓްޝެޑޯ
ޢަބްދުއްލަޠީފް ޙަސަންފުޅު ސަރުކާރުން ނަގާފައިވާ ލޯނު އަދާނުކުރެވި އޮއްވައި ޢަބްދުއްލަޠީފް ޙަސަންފުޅު
ނިޔާވުމާއި ގުޅިގެން އެ ލޯނު ސަރުކާރަށް ދެއްކުމަށްޓަކައި ލޯނު ނެގިއިރު މޯގޭޖްކުރި މ. ލައިޓްޝެޑޯ ސްޓޫޑިއޯ
ހުރި ބައި މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު (1195/MC/2001 17/10/2005)ޤަޟިއްޔާއިން ބުނެވުނު ލޯނަށް
ރަހުނުކުރެވިފައިވާ ތަންތަނުން މ.ގޯވިންޑްވިލާ (މ.ލައިޓްޝެޑޯ) ގައި ސްޓޯޑިއޯ ހުރި ބައި ކުއްޔަށް
ދިނުމަށްޓަކައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާ ޙަވާލުކުރާގޮތަށް ނިންމުމުން، އެ ފައިސާ ހޯދުމަށް
ވެވުނު އެއްބަސްވުމެއްކަން އިސްވެ ބުނެވުނު އެއްބަސް ވުމަށް ބެލުމުން އެނގެންއޮންނަކަމާއި،
ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ 1 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ކު އްޔަށްދޫކުރި މުއްދަތަކީ 4 އަހަރާއި 8
މަސް 1(އޯގަސްޓް 2007 ން 31 މާރޗް 2012 ގެ ނިޔަލަށް) ކަމަށާއި، ކުއްޔަށްދޫކުރި މުއްދަތު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

7 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
ފެށޭދުވަހަކީ 1 އޯގަސްޓް 2007 ގައިކަމަށް ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު،
ޢިމާރާތުގެ ކުއްޔަކީ މަހަކު 10,111/- ރުފިޔާ (ދިހަހާސް އެއްސަތޭކަ އެގާރަ ރުފިޔާ) ކަމަށް އެ އެއްބަސްވުމުގެ
3 ވަނަ މައްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި އިޝާރާތްކުރެވޭ އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ކުއްޔަށް
ހިފިފަރާތުން ސެކިއުރިޓީ ޑިޕޮސިޓްގެ ގޮތުގައި 1 މަހުގެ ކުއްޔަށް ވާ ފައިސާއާއި އިތުރު 1 މަހުގެ ފައިސާ އެ
އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރުމުގެ ކުރިން ދައްކަންވާނެކަމަށާއި، އޭގެ ފަހުން ކޮންމެ މަހެއްގެ ކުލި އެ މަހެއްގެ 10
ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ދައްކަންވާނެކަމަށާއި، ބުނެވުނު މުއްދަތުގައި ކުލި ނުދައްކައިފިނަމަ ދެން ކުލި
ބަލައިގަނެވޭނީ ކުލި ދައްކަން ޖެހޭ މުއްދަތު ފާއިތުވެގެން ހިނގާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް މަހުކުލީގެ 0.5% (ޕޮއިންޓް
ފަހެއް ޕަސެންޓް) ޖޫރިމަނާއާއި އެކުގައިކަމަށާއި، އަދި އެ މަހުގެ 15 ގެ ކުރިން ކުލި ނުދައްކައިފިނަމަ އެ
ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް ޢިމާރާތް ހުސްކޮށް ކުއްޔަށް ދޫކުރި ފަރާތާއި ތަން ޙަވާލުކުރަންވާނެކަމަށް އިސްވެ ބުނެވުނު
މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަ ން ފާހަގަކުރެވޭކަމާއި،
ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ކުލި ދައްކާފައިނުވާތީ، އެކަން ޢަލީ
ޚާލިދުއަށް އަންގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ޢަލީ ޚާލިދު އަށް ސިޓީ ފޮނުވާފައިވާކަން
ފާހަގަކުރެވޭކަމާއި، އެގޮތުން، އެ މިނިސްޓްރީ ގެ ނަންބަރު 02)13-DA/INDIV/2012/95 އެޕްރީލް
)2012 ސިޓީގައި އެ މިނިސްޓްރީގެ ރެކޯޑްތައް ދައްކާގޮތުގައި އެއްބަސްވުމުގައިވާގޮތުގެ މަތިން ލޯނު
ޚަލާސްކުރުމުގެ ގޮތުން ޤަވާޢިދުން އެމަހަކަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އެމަހަކަށް ދައްކަމުން ގެންގޮސްފައިނުވާތީ،
ލޯނު ޚަލާޞްވެފައިނުވާކަމަށާއި، އެއްބަސްވުމުގައިވާގޮތުން ފައިސާ ދައްކާ ނިންމަންޖެހޭ އެންމެ ފަހު ތާރީޚަކީ 31
މާރޗް 2012 ކަމަށާއި، އެ ފައިސާ ދައްކާތޯ 30 އޭޕްރީލް 2012 ގެ ނިޔަލަށް ބަލައި، އެ ތާރީޚްގެ ނިޔަލަށް
ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ދައްކާ ޚަލާޞް ނުކޮށްފިނަމަ މައްސަލަ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާނެކަން އަންގައި ޢަލީ ޚާލިދުއަށް
ސިޓީ ފޮނުވާފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭކަމާއި،
ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާކަމަށް ބުނެ
އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި، ކުލީގެ ގޮތުގައި ލިބެންޖެހޭ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

8 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
ފައިސާއާއި، ކުލި ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތުގައި ކުލި ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި އަރާފައިވާ ފައިސާ
ހޯދުމަށް ދައުލަތުން ދަޢުވާކޮށްފައިވާކަމާއި،
އިސްވެ ބުނެވުނު ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި ދެ ފަރާތް ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން
ކުލީގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހި ނުދެއްކިވާ ފައިސާއާއި، ކުލި ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތުގައި ކުލި ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން
އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަރާފައިވާ ޖޫރިމަނާ ދެއްކުމަށް ޢަލީ ޚާލިދުއަށް އަންގައި ޙުކުމްކޮށްފައިވާކަން އެ
ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަށް ބެލުމުން އެނގެންއޮންނަކަމެވެ.
(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާއި ޢަލީ ޚާލިދުއާ ދެމެދު
29 ޖުލައި 2007 ގައި މ.ގޯވިންޑްވިލާ (މ.ލައިޓްޝެޑޯ) ގައި ސްޓޯޑިއޯ ހުރި ބައި ކުއްޔަށް ދިނުމަށް ވެފައިވާ
އެއްބަސްވުމަށް ދެފަރާތުންވެސް އެއްބަސްވާކަމާއި، ނަމަވެސް ޚުޞޫމަތް އުފެދިފައިވަނީ އެއްބަސްވުމުގައިވާ
ފަދައިން ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ކުލި ދައްކާފައިވުމާއި މެދުކަމާއި،
ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ދެފަރާތްދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދައްކަންޖެހޭ ކުލި
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ދައްކަމުން ގޮސްފައިވާކަމަށާއި، އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު
ހަމަވަންދެން ޤަވާޢިދުން ކުލި ދެއްކިކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީ ޢަތުގެ މަޖިލިހުގައި ބުނެފައިވާއިރު،
ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި ވެސް އެ ފަދައިން ވާހަކަދައްކާ ފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭކަމާއި،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމު ނު
ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރެ ވުނު ނުކުތާތަކުގެ (ނ) ގައި "...ޢާންމު އުޞޫލެއްގެ ގޮތުގައި މަދަނީ ޚުޞޫމަތްތަކުގައި
ޘާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ probandi(onus(އުފުލުމަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމާއި، މި މާނާގައި
ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަކީ ހަމައެކަނި ދަޢުވާ ކޯޓަށް އުފުލާ ފަރާތް ނޫންކަމާއި، އޭގެ އިތުރުން ދަޢުވާ ރައްދު ވާ ފަރާތުން
ދަޢުވާގެ ދިފާޢުގައި ކުރާ ދިފާޢީ ދަޢުވާ ޘާބިތުކުރުމަކީ އެފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމާއި، އެހެންކަމުން
ދަޢުވާއެއްގައި އެއް ޚަޞްމު އަނެއް ޚަޞްމާ ކުރިމަތިކުރާ "ދަފްޢު" (plea(ޘާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު
"ދަ " "
އުފުލަންޖެހޭ ފަރާތަކީ އެ ފްޢެއް ކުރާ ފަރާތް... ކަމަށް ކަ ނޑައަޅުއްވާފައިވާކަމާއި،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

9 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
ހުށަހެޅިފައިމިވާ މައްސަލާގައި، ދެ ފަރާތްދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޢަލީ ޚާލިދުއަށް
މ.ގޯވިންޑްވިލާ (މ.ލައިޓްޝެޑޯ) ގައި ސްޓޫޑިއޯ ހުރި ބައި ކުއްޔަށްދީފައިވާކަން އެނގެންއޮންނައިރު، ބުނެވުނު
އެއްބަސްވުމުގައި ކުލި ދައްކަންޖެހޭ ގޮތާއި، ކުލި ނުދައްކައިފިނަމަ ދެން ޢަމަލުކުރެވޭނެ ގޮތްތަކުގެ ތަފްޞީލް
ކަ ނޑައެޅި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެންއޮންނަކަމާއި،
ދެފަރާތްދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކޮންމެ މަހަކުވެސް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް
އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ކުލި ދައްކާފައިވާކަމަށާއި، އެއިން އެއްވެސް ފަހަރަކު ކުލި ބަލައިގެންފައި ރިސިޕްޓެއް
(ރަސީދެއް) ދީފައިނުވާކަމަށް ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ދަށުކޯޓުގައާ އި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތު ގެ
މަޖިލިހުގައި ބުނެފައިވީނަމަވެސް، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް
ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ކުލިދެއްކިގޮތުގެ ސްޓޭޓްމަންޓަށް ބަލާއިރު، 01 ޖެނުއަރީ 2010 ން ފެށިގެން ޢަލީ
ޚާލިދުގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމުގައިވާ ފަދައިން ކުލި ދައްކާފައިނުވާތީ ޖޫރިމަނާ އަރަމުން އައިސްފައިވާކަން
ފާހަގަކުރެވޭކަމާއި، އަދި ޖުލައި 2010 ން ފެށިގެން ފެބްރުއަރީ 2012 ގެ ނިޔަލަށް ކުލި ދައްކާފައިނުވާކަން
އިޝާރާތްކުރެވުނު ސްޓޭޓްމަންޓަށް ބެލުމުން އެނގެންއޮންނައިރު، ބުނެވުނު ދުވަސްތަކަށް ކުލި ނުދެއްކުމުގެ
ސަބަބުން ޖޫރިމަނާ އަރަމުން އައިސްފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި،
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ކުލިދެއްކިގޮތުގެ
ސްޓޭޓްމަންޓަށް ބެލުމުން ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ކުލި ދައްކާފައިވާކަން އެނގޭކަމަށާއި، ބުނެވުނު ސްޓޭޓްމަންޓްގެ
"ޑިއު ޑޭޓް" ކޮލަމްއަށާއި "ޕެއިޑް ޑޭޓް" ކޮލަމަށް ބެލުމުން ބަރާބަރަށް ތާރީޚު ޖަހާފައިވުމުން ކުލި ހަމައަށް
ދައްކާފައިވާކަން ސާބިތުވާކަމަށް ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވީނަމަވެސް، 2010 ޖުލައި މަހުން ފެށިގެން
ޢަލީ ޚާލި ދުގެ ފަރާތުން ކުލި ދައްކާފައިނުވާކަމަށާއި، "ޕެއިޑް ޑޭޓް" ކޮލަމް ގައި ޖުލައި 2010 ން ފެށިގެން
ޖަހާފައިވަނީ އެއްބަސްވުން ނިމުނު ތާރީޚްކަމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވާކަމާއި،
ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމުގައިވާގޮތަށް ކުލި ދައްކަމުން އައިސްފައިވާކަމަށް
ބުނެފައިވީނަމަވެސް، ކުލި ދެއްކިކަމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިފައިވާ އެއްވެސް މަހަކަށް ކުލި ދެއްކިކަމުގެ ރިސިޕްޓެއް
ހުށަހަޅާފައިނުވާއިރު، އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވިއިރު ހުރިހާ މަހަކަށްވެސް ކުލި ދައްކާފައިވާނެކަމަށް ބުނާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

10 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
ބުނުން ފިޔަވައި، އެކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން އިތުރު އެއްވެސް ހެއްކެއް
ޤަރީނާއެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމާއި،
އެހެންކަމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ ގެ ޝަރީޢަތް
ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ 6 ވަނަ ނުކުތާގައި ކުލި ދައްކާފައިވާކަން އެނގޭނެ
އެއްވެސް ހެއްކެއް ޤަރީނާއެއް ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާ ފައިވަނީ ޤާނޫނީ އަދި
ޝަރުޢީ އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ބެލެވެން ނެތްކަމެވެ.
(ނ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޢަމަލުކޮށްފައިވާގޮތަށް ބަލާއިރު ޖޫރިމަނާ
ނެގިދާނެކަމަށް އެއްބަސްވުމުގައި އޮތް ޙާލަތު ދައުލަތުން ދޫކޮށްފައިވާކަން ޤާނޫނީ ހަމަތަކުން ބެލެން އޮތްއިރު އެ
ޖޫރިމަނާ ނަގަން ކަ ނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައެޅުން ރަނގަޅުނޫންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއަށް ރިޢާޔަތްކުރިއިރު،
ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރެކްޓާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
ގައި ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ ބައިވެރިއެއްގެ މައްޗަށް ލާޒިމުވާ ކަންތައްތައް ކުރަންވާނީ، އެ ކޮންޓްރެކްޓްގައިވާ
ޝަރުޠުތަކާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިންކަމަށާއި، އެއާ ޚިލާފުގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރެވޭނީ، އެ ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ އަނެއް
ބައިވެރިޔާ، އޭނާގެ މައްޗަށް ލާޒިމުވާކަމަކަށް ދުލެއްދީފިނަމަކަމަށާއި، ނުވަތަ ކޮންމެވެސް އެހެންގޮތަކަށް
ޢަމަލުކުރަން އެއްބަސްވެއްޖެނަމަކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭކަމާއި،
މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާއި ޢަލީ ޚާލިދުއާ ދެމެދު މ. ލައިޓްޝެޑޯ
(ސުޓޫޑިއޯ ހުރި ދެބުރި ޢިމާރާތް) ކުއްޔަށް ދޫކުރުމާބެހޭ އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި، ކޮންމެ މަހެއްގެ
ކުލި އެ މަހެއްގެ 10 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ދައްކަންވާނެކަމަށާއި، ބުނެވުނު މުއްދަތުގައި ކުލި ނުދައްކައިފިނަ މަ
ދެން ކުލި ބަލައިގަނެވޭނީ ކުލި ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތު ފާއިތުވެގެން ހިނގާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް މަހުކުލީގެ 0.5%
(ޕޮއިންޓް ފަހެއް ޕަސެންޓް) ޖޫރިމަނާއާއި އެކުގައިކަމަށާއި، އަދި މަހުގެ 15 ގެ ކުރިން ކުލި ނުދައްކައިފިނަމަ
އެ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް ޢިމާރާތް ހުސްކޮށް ކުއްޔަށް ދޫކުރި ފަރާތާއި ތަން ޙަވާލުކުރަންވާނެކަމަށް އިސްވެ ބުނެވުނު
މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެންއޮތްނަމަވެސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ޢަލީ
ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ކުލިދެއްކިގޮތުގެ ސްޓޭޓްމަންޓަށް ބަލާއިރު، 2010 ޖެނުއަރީ މަހުގެ ކުލި ޢަލީ ޚާލިދުގެ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

11 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
ފަރާތުން ދައްކާފައިވަނީ އެ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގައިކަމާއި، އަދި ފެބްރުއަރީ މަހުގެ ކުލި ޖޫންމަހު
ދައްކާފައިވާކަން އެނގެންއޮންނައިރު، މާރޗް މަހުގެ ކުލި ދައްކާފައިވަނީ ޖުލައި މަހުގައިކަމާއި، އަދި އޭޕްރީލް
މަހުގެ ކުލި އެ އަހަރުގެ ސެޕްޓެމްބަރު މަ ހު ދައްކާފައިވާކަން އެނގެންއޮންނައިރު، މެއި މަހު ކުލި ދައްކާފައިވަނީ
2011 ވަނަ އަހަރުގެ މާރޗް މަހުގައިކަމާއި، އަދި 2010 ޖޫން މަހުގެ ކުލި ދައްކާފައިވަނީ 2011 ގެ
ޑިސެމްބަރުގައިކަން ފާހަގަކުރެވެންއޮންނައިރު، އިޝާރާތްކުރެވޭ ސްޓޭޓްމަންޓްގެ "ރިމާކްސް" ކޮލަމްގައި ބުނެވުނު
މަސްތަކަށް ކުލި ދައްކާފައިވާކަމަށާއި، ޖޫރިމަނާ ދައްކާފައިނުވާކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމާއި،
އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު މަސްތަކަށް ޖޫރިމަނާއާ ނުލައި ކުލި ބަލައިގަތުމަކީ ޖޫރިމަނާ
ދޫކޮށްލިކަމުގައި ބެލެވޭނެ ހެއްކެއްކަމަށް ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވީ ނަމަވެސް، އެއްބަސްވުމުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުގެ އިތުރަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއާ ޢަލީ ޚާލިދުއާ ދެމެދު ޖޫރިމަނާ
ދެއްކުމާގުޅޭގޮތުން އެއްވެސް ދުލެއް ދިނުމަށް ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް އެއްބަސްވެފައިނުވާކަމަށް
ދައުލަތު ގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވާއިރު، އެ ފަދައިން އެއްބަސްވެފައިވާކަމުގެ އެއްވެސް ހެއްކެއް ޤަރީނާއެއް ޢަލީ
ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމާއި،
ކޮންމެ މަހެއްގެ 10 ކުރިން އެ މަހެއް ކުލި ދެއްކުމަށް އެނގުމަށްފަހު، ކުލި ނުދައްކައިފިނަމަ،
މަހުގެ 10 ގެ ފަހުން ޖޫރި މަނާ ނަގާގޮތަށް ކަ ނޑައެޅުމަށްފަހު 15 ގެ ފަހުން ކުލި ނުދައްކައިފިނަމަ ޢިމާރާތް
ހުސްކުރަންޖެހޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިއޮތުމުން، މަހުގެ 10 އާއި 15 އާއި ދެމެދު ކަ ނޑައެޅިފައިއޮތްގޮތް މަހުގެ
15 ގެ ފަހުން ބާޠިލްވެގެންދާނެކަމަށާއި، ރިބާ އުޞޫލުން ޖޫރިމަނާ ނަގާގޮތަށް ހަމަޖެހިފައިވާކަމަށް ޢަލީ ޚާލިދުގެ
ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، ދެ ފަރާތު ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން ކޮންމެ
މަހެއްގެ ކުލި އެ މަހެއްގެ 10 ގެ ކުރިން ދެއްކުމަށާއި، އަދި ބުނެވުނު މުއްދަތުގައި ކުލި ނުދައްކައިފިނަމަ ކުލި
ދައްކަންޖެހޭ މުއްދަތު ފާއިތުވެގެން ހިނގާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް މަހުކުލީގެ 0.5% (ޕޮއިންޓް ފަހެއް އިންސައްތަ)
ދެއްކުމަށާއި، އަދި އެ މަހުގެ 15 ކުރިން ކުލި ނުދައްކައިފިނަމަ އެ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް ޢިމާރާތް
ހުސްކުރަންވާނެކަމާމެދު ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވާކަން އެނގެންއޮންނައިރު،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

12 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަދާ ކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމްތައް އެއްބަސްވުމުގެ
އެއްބައިވެރިޔާކަމަށްވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން އަދާކުރުމުން، އެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން
ޢަލީ ޚާލިދުއަށް ލިބެންޖެހޭ މަންފާތައް ލިބިގަތުމަށްފަހު، ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ
އިލްތިޒާމްތަކާ ހަމައަށް އައުމުން ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާ ނަގާފައިވަނީ ރިބާގެ އުޞޫލުންކަމަ ށް
ބުނެ ޢަލީ ޚާލިދުގެ ފަރާތުން އަދާކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމްތަކުން އެއްކިބާ ނުވެވޭނެކަމާއި، އަދި ކުލި ނުދެއްކުމުގެ
ސަބަބުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީން ތަން ހުސް ކުރުމަށް އަންގާފައިނުވުމަކީ ދެފަރާތް
ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް ޓްރެޜަރީއަށް ލިބިދޭ ޖޫރިމަނާ
ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު ދޫކޮށްލީކަމުގައި ނުވަތަ (waive(ކުރީކަމުގައި ބެލެވެން އޮތް ޙުއްޖަތެއްނޫންކަމާއި،
އެހެންކަމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި ޢަލީ ޚާލިދުގެ
ފަރާތުން ކުލި ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން އަރާފައިވާ ޖޫރިމަނާ ފައިސާ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް އެންޑް
ޓްރެޜަރީއަށް ދެއްކުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުޞޫލަކާ ޚިލާފަށްކަން ޢަލީ ޚާލިދުއަށް
ދެއްކިފައިނުވާކަމެވެ.
ވީމާ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެގޮތަށް ހުރުމާއިއެކު އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ސިވިލް ކޯޓުގެ
ނަންބަރު 2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ ގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއްނެތްކަމަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ފަ ނޑިޔާރުންނަށް އެއްބަސްވެވުނެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

13 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާސާ 2014/HC-A/158
 ޙުކުމް
ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމާއެކު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
2394/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށްޓަކައި ދަފްތަރު ނަންބަރު 5105 / ކ.މާލެ، ޢަލީ
ޚާލިދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު
ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއްނެތްކަމަށް ދި ވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން
ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒުހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv